

Allmänna val, valdeltagandeundersökningen 2010

ME0105

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning.....	4
B.1	Innehåll.....	4
1.1	Statistiska målstorheter.....	4
1.1.1	Objekt och population.....	4
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning.....	8
2.2.4	Svarsbortfall.....	8
2.2.5	Bearbetning.....	8
2.2.6	Modellantaganden.....	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	8

B.3	Aktualitet	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet	9
4.1	Jämförbarhet över tiden	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	9
5.1	Spridningsformer	9
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Demokrati

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Allmänna val

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM
Kontaktperson: Richard Öhrvall
Telefon: 08-506 941 58
Telefax:
E-post: valstatistik@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM
Kontaktperson: Richard Öhrvall
Telefon: 08-506 941 58
Telefax

E-post:

valstatistik@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Enligt lagen om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. Riksdagen eller Riksarkivet får dock föreskriva om undantag från denna skyldighet om det krävs av hänsyn till det nationella kulturarvet eller forskningens behov. SCB får gallra valdeltagandeundersökningens personuppgifter när de inte längre behövs för sitt ändamål.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering föreligger.

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen är att på ett utförligt sätt producera statistik över valdeltagandet vid allmänna val. Valdeltagandeundersökningen genomförs med syftet att komplettera bilden av det totala och regionala valdeltagande genom att undersöka valdeltagandet i olika grupper i samhället.

Mer allmänt kan sägas att syftet är att allsidigt redovisa och ge en samlad bild av allmänna valen som en dokumentation av ett av de viktigaste inslagen i den svenska demokratin. Valstatistiken har i olika former producerats av SCB från den tid som serien Bidrag till Sveriges officiella statistik började utkomma på 1860-talet. Valdeltagandeundersökningar i samband med allmänna val har genomförts sedan år 1911. Undersökningen har genomgått ett flertal större förändringar under årens lopp, exempelvis vad gäller upplägg och undersökningspopulation.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är de politiska partierna, massmedia, den samhällsvetenskapliga forskningen och den politiskt intresserade allmänheten. Resultaten används för att belysa den demokratiska processen, det politiska livet och medborgarnas politiska engagemang.

Valstatistiken utgör en grund för redovisningar av viktiga skeenden och förhållanden i svensk politik och demokrati.

A.12 Uppläggning och genomförande

För att kunna redovisa valdeltagandet i olika grupper är undersökningen uppbyggd av ett antal urval. För att allsidigt beskriva valdeltagandet bland svenska medborgare folkbokförda i Sverige används dels Arbetskraftsundersökningens urval i åldersgruppen 18-74, dels ett kompletterande urval bestående av äldre personer (utan övre åldersgräns). För att beskriva valdeltagande bland svenska medborgare som bor utomlands (utlandssvenskar) och i Sverige röstberättigade medborgare utländska medborgare dras separata urval från den preliminära röstlängden. I 2010 års valdeltagandeundersökning ingår dessutom utländska medborgare som ingår i Arbetskraftsundersökningen samt ett separat urval med svenska medborgare folkbokförda i Sverige som uppnått rösträttsålder sedan 2006 års allmänna val (förstagångsväljare). För mer information om hur urvalen dragits samt urvalsstorlekar, se avsnitt 2.2.1 *Urval*.

SCB framställer blanketter som skickas ut till alla länsstyrelser. På blanketterna markerar länsstyrelserna om urvalspersonerna har röstat i respektive val samt om de har förtidsröstat. Uppgifter om valdeltagande hämtar länsstyrelserna från röstlängderna. Därefter skickar länsstyrelserna in blanketterna till SCB som skannar in materialet, bearbetar det och slutligen framställer statistik.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker. Den framtagna statistiken används dock av internationella organisationer och forskare i andra länder.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga konkreta förändringar är planerade. Nästa undersökningsomgång sker 2014, då det även är val till Europaparlamentet. Möjligheter att samordna undersökningar av valdeltagandet vid alla val år 2014 kommer att undersökas.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Valprövningsnämnden har beslutat att omval ska ske i valet till landstingsfullmäktige i Västra Götaland och i valet till kommunfullmäktige i Örebro (nordöstra valkretsen). Omval kommer att ske den 15 mars 2011. Valdeltagandeundersökningen 2010 avser dock valdeltagandet vid det ursprungliga valtillfället år 2010.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Populationen består av de röstberättigade vid 2010 års val till riksdag, landstings- respektive kommunfullmäktige. Man kan dela in de röstberättigade i 3 ömsesidigt uteslutande delar:

1. Svenska medborgare som fyller 18 år senast på valdagen och är folkbokförda i Sverige.
2. Svenska medborgare boende utomlands som är upptagna i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som fyller 18 år senast på valdagen och som någon gång varit folkbokförda i Sverige har rätt att bli upptagna i röstlängden. Personer som varit folkbokförda i Sverige någon gång de senaste 10 åren tas automatiskt upp i röstlängden. Svenska medborgare boende utomlands som inte finns med i röstlängden måste själva anmäla sig för att tas upp i röstlängden. Även en inkommen röst från utlandet vid ett val räknas som en anmälan till röstlängden. Efter en anmälan till röstlängden ingår en utlandssvensk automatiskt i röstlängden i ytterligare en tioårsperiod.
3. Medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater samt medborgare från Island och Norge som fyller 18 år senast på dagen för valet och som är folkbokförda i Sverige 30 dagar före valdagen. Dessutom ingår medborgare i andra stater, som fyller 18 år senast på dagen för valet, och som varit folkbokförda i Sverige tre år i följd före valdagen.

I riksdagsval är del 1 och del 2 röstberättigade. I val till landstings- och kommunfullmäktige är del 1 och del 3 röstberättigade. Gotland är dock en landstingsfri kommun, vilket gör att personer folkbokförda där inte ingår i populationen röstberättigade i val till landstingsfullmäktige.

Objekten är individer.

1.1.2 Variabler

Riksdagsröst anger om urvalspersonen (up) har röstat i riksdagsval.

Landstingsröst anger om up har röstat i val till landstingsfullmäktige.

Kommunröst anger om up har röstat i val till kommunfullmäktige.

Förtidsröst anger om up har förtidsröstat.

Valkod anger om up är svensk medborgare folkbokförd i Sverige, svensk medborgare boende utomlands eller utländsk medborgare med rösträtt i Sverige.

Kön up:s kön enligt registret över totalbefolkningen (RTB).

Ålder up:s ålder den 31 december 2010 enligt RTB.

Förstagångsväljare1 anger om up uppnått rösträttsålder sedan senaste val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige.

Förstagångsväljare2 anger om up uppnått rösträttsålder sedan senaste val till Europaparlamentet.

Födelseland up:s födelseland enligt RTB.

Datum för invandring anger tidpunkt för tillfälle då up senast invandrat till Sverige, enligt RTB.

Medborgarskapsland up:s medborgarskapsland enligt RTB.

Naturaliserad medborgare anger om up har erhållit svenskt medborgarskap, enligt RTB.

Årtal för svenskt medborgarskap årtal då up erhållit svenskt medborgarskap enligt RTB.

Utländsk/svensk bakgrund up:s bakgrund enligt RTB.

Län anger det län up är folkbokförd i enligt röstlängden.

Kommungrupp anger kommunen i vilken up är folkbokförd i enligt röstlängden,

kodad efter Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning (från 2005).

Civilstånd1 up:s civilstånd enligt RTB.

Civilstånd2 up:s civilstånd (uppdelat i gifta/sammanboende och ensamstående) enligt intervjusvar i arbetskraftsundersökningen (AKU).

Inkomst utgör summan av up:s sammanräknade förvärvsinkomst (inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet, dock inte inkomst av kapital) år 2008 enligt taxeringen 2009. Beloppet anger inkomst före skatt.

Utbildning up:s utbildningsnivå klassificerad enligt svensk utbildningsnomenklatur (SUN 2000) från SCB:s utbildningsregister. Uppgiften avser slutförd utbildning enligt registerversion 2010-01-01.

Arbetskraftsstatus up:s arbetskraftsstatus enligt AKU.

Yrke up:s yrke enligt AKU och klassificerat enligt standard för svensk yrkesklassificering (SSYK)

Fackföreningsstillhörighet enligt AKU.

Socioekonomisk indelning (SEI) enligt AKU. Anställda kodas med utgångspunkt från yrke som arbetare respektive tjänstemän enligt SCB:s standard för Socioekonomisk indelning (SEI)

Arbetsmarknadssektor arbetsmarknadssektor för sysselsatta personer enligt AKU.

1.1.3 Statistiska mått

Skattade totaler (antal i 1000-tal) och andelar (procent), samt osäkerhetstal som beräknats för varje skattad procentandel. För antalsuppgifter avseende röstberättigade redovisas osäkerhetstalen i SCB:s Statistikdatabasen. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervallet för skattningen. Skattningar baserade på färre än 50 observationer redovisas inte.

1.1.4 Redovisningsgrupper

De statistiska målstorheterna skattas för en mängd olika redovisningsgrupper. Samtliga redovisningsgrupper presenteras uppdelade efter kön. Vissa större redovisningsgrupper redovisas även efter ålder. Så långt möjligt följer redovisningsgrupperna samma indelningar som i den övriga statistikredovisningen inom demokratiområdet.

1.1.5 Referenstider

Valdeltagandet avser allmänna valen den 19 september 2010.

1.2. Fullständighet

Undersökningen ger en utförlig redovisning av valdeltagandet i olika samhällsgrupper. Urvalsstorleken innebär dock en begränsning av möjligheterna till redovisning av valdeltagande i små grupper och på lägre geografisk nivå. Undersökningen avser valdeltagandet i olika grupper, men den innefattar inte någon information kring de röstberättigades motiv för att rösta eller inte rösta.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Valdeltagandeundersökningen är grundad på uppgifter från ett urval av de röstberättigade. Detta medför att de skattningar som redovisas är behäftade med slumpfel. I tabellerna anges också slumpfelens storlek (konfidensintervall). Det är det faktiska valdeltagandet enligt röstlängderna som studeras i undersökningen. För målvariabeln valdeltagande är bortfallet därför försumbart.

2.2 Osäkerhetskällor

Valdeltagandestudierna genomförs som en administrativ datainsamling från register (röstlängder). Den osäkerhet som kan göra sig gällande är främst de fel som kan uppkomma vid avprickning från röstlängder och bearbetningsfel. Bakgrundsvariabler som är hämtade från Arbetskraftsundersökningen (AKU) är behäftade med samma fel som gäller för den undersökningen i övrigt (bortfallsfel främst), se information om den undersökningen på SCB:s webbplats www.scb.se.

2.2.1 Urval

För att täcka in samtliga röstberättigade baseras valdeltagandeundersökningen på ett antal delurval. Valdeltagandeundersökningen år 2010 består av 5 delurval. Dessa beskrivs nedan.

1. Urvalen från Arbetskraftsundersökningens undersökningsomgångar i augusti, september och oktober 2010. Urvalen från Arbetskraftsundersökningarna innefattar till skillnad från tidigare undersökningsomgångar även röstberättigade utländska medborgare. Totalt sett omfattar den här urvalsdelen cirka 83 000 röstberättigade i Sverige i åldrarna 18-74 år. För mer information om urvalsförfarandet i Arbetskraftsundersökningarna, se information om den undersökningen på SCB:s webbplats www.scb.se.
2. Ett urval om cirka 3 000 svenska medborgare 75 år och äldre som dragits från Registret över totalbefolkningen (RTB). Urvalet är stratifierat efter kön och draget som ett obundet slumpmässigt urval inom strata. Urvalet har matchats mot den preliminära röstlängden och de personer som inte fanns med i den preliminära röstlängden har betraktats som övertäckning.
3. Ett urval om cirka 16 000 i Sverige röstberättigade utländska medborgare som dragits från den preliminära röstlängden. Urvalet är stratifierat efter kön och draget som ett obundet slumpmässigt urval inom strata.
4. Ett urval om cirka 2 000 röstberättigade svenska medborgare boende utomlands (utlandssvenskar) som dragits från den preliminära röstlängden. Urvalet är stratifierat efter kön och draget som ett obundet slumpmässigt urval inom strata.
5. Ett obundet slumpmässigt urval om cirka 5 000 svenska medborgare folkbokförda i Sverige som uppnått rösträttsålder efter 2006 års allmänna val (dvs. åldersmässiga förstagsväljare). Urvalet drogs från RTB år 2009 och valdeltagandekontrollerades även i 2009 års val till Europa-

parlamentet.

Urvalsdelarna är i huvudsak ömsidigt uteslutande, men det finns urvalsdelar som överlappar varandra. Det gäller dels urvalsdel 1 och 3 som båda innehåller utländska medborgare 18-74 år, dels urvalsdel 1 och 5 som båda innehåller svenska medborgare som uppnått rösträttsålder sedan 2006 års val. Dessa överlappningar har beaktats när urvalsdelarna har vägts samman.

2.2.2 *Ramtäckning*

Ramtäckningen är god. Urvalen dras från den preliminära röstlängd som framställs 30 dagar före valdagen. Det kan ske förändringar av röstlängden fram till och med valdagen, men förändringarna är i sammanhanget väldigt små.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifter om valdeltagande samlas in genom att röstlängder prickas av. För information om vissa bakgrundsvariabler används uppgifter från Arbetskraftsundersökningen. Den undersökningen samlar in uppgifter via telefonintervjuer. Övriga uppgifter hämtas från SCB:s register och från röstlängden.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Eftersom valdeltagandeundersökningen genomförs som en administrativ datainsamling från register finns det inget bortfall vad gäller uppgiften om valdeltagande.

När det gäller bakgrundsvariabler som hämtas från Arbetskraftsundersökningen (AKU) förekommer bortfall, såväl objekts- som partiellt bortfall. Objektsbortfallet för de redovisningar som baseras på variabler från AKU ligger på cirka 25 procent. Uppgifter om valdeltagande finns dock även för de personer som utgör bortfall i AKU. Den informationen om valdeltagande används vid vägning i syfte att kompensera för bortfallet. På så vis blir bortfallsjusteringen mycket effektiv.

2.2.5 *Bearbetning*

De avprickade blanketterna skannas in och logiska kontroller görs av datamaterialet. Vid saknade uppgifter eller vid ologiska värden görs återkontakter med berörd länsstyrelse och materialet rättas därefter upp.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga modellantaganden förutom de som används vid bortfallskompensationen.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

För de redovisade skattningarna av andelen röstande har osäkerhetstal beräknats, vilka också presenteras i redovisade tabeller. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervall för respektive skattning. För antal röstberättigade redovisas skattningar och osäkerhetstal i SCB:s Statistikdatabasen.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs i samband med val till riksdag, landstings- och kommunfullmäktige, det vill säga vart fjärde år.

3.2 Framställningstid

Cirka 6 månader.

3.3 Punktlighet

Resultaten har publicerats i enlighet med plan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

SCB har genomfört valdeltagandeundersökningar sedan 1911. Undersökningens upplägg har förändrats ett flertal gånger under årens lopp. I vissa undersökningsomgångar har det funnits en åldersmässig begränsning av urvalet och i vissa har inte gruppen utlandssvenskar ingått. För givna redovisningsgrupper är dock jämförbarheten över tid god. Estimationen och redovisade tabeller har förändrats i samband med 2010 års undersökning. I samband med publiceringen av 2010 års resultat har även resultat i den reviderade formen tagits fram för tidigare undersökningsomgångar.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan grupper är god. Vissa redovisningar avser dock vissa åldersgrupper, vilket måste tas hänsyn till vid jämförelser. Ser man det över ett längre tidsperspektiv kan förändringar både vad gäller valsystem och redovisningar försvåra jämförelser. Detsamma gäller internationella jämförelser, där olikheter i politiska system, valsystem kan försvåra jämförelser, även för sådant som ligger lika i tiden.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

SCB genomför även valdeltagandeundersökningar i samband med Europaparlamentsval. Dessutom har även valdeltagandeundersökningar genomförts i samband med nationella folkomröstningar sedan 1980. SCB strävar efter att ta fram statistik som främjar sammanvändbarhet inom individstatistiken generellt och i synnerhet inom valstatistiken. Det totala valdeltagande, utan uppdelningar i olika grupper av röstberättigade, redovisas av SCB som en del av valresultaten. Den statistiken är totalräknad och kan redovisas för olika geografiska nivåer ned till valdistriktsnivå.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultat från valdeltagandeundersökningar i samband med allmänna val redovisas på SCB:s webbplats och i SCB:s Statistikdatabasen. Dessutom ligger materialet till grund för analyser och presentationer i artiklar, bokkapitel och

rapporter.

5.2 Presentation

Redovisningarna på SCB:s webbplats och i SCB:s Statistikdatabasen ger utförlig information om valdeltagandet i olika samhällsgrupper. Avsikten är även att under kommande år utöka analysen av valdeltagandet och ta fram publikationer där den analysen presenteras.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenteras i framtagna publikationer och i SCB:s dokumentationssystem, se SCB:s webbplats.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Användare med väl specificerade frågeställningar är ofta intresserade av att få specialbearbetningar av valstatistiken utförda av SCB. Forskare kan efter särskild prövning få tillgång till avidentifierade mikrodata. Begäran om utlämnande av primärmaterial på mikronivå skickas till SCB.

5.5 Upplysningstjänster

Förfrågningar besvaras dels av de personer som direkt arbetar med valstatistiken på SCB, dels av SCB:s kundservice. E-post: valstatistik@scb.se, telefon: 08-506 948 01.